

ti i ja smo bili par

ljubica arsić

Mika Pot Cimerman, poznatiji među bagrom kao Prljavi Mik uhvaćen je jedne noći pred Rogine garaže. Šta još reći o Miku osim da je naseo podloj nameštalji zato što je voleo žene. One su doduše hvalile njegovu inteligenciju ali su izlazile sa drugima o kojima nisu tako lepo govorile.

Kinjiče ga. Kočijaš i Luda su u stanju da mu povade sve zube, jedan po jedan, revnosno, a zatim da mu odseku testis. Nema poštenih razloga već samo i jedino raskravljen ustima ili presamičeno telo. Da li je Prljavi Mik u stanju da pomisli šta bi bilo s njim da je odbio devojčuru koja mu se raskalašno podavala dok su njeni pajtaši polako zatvarali krug? Nije, jer crveni od besa, crveni od stida. Naravno, na svoj način, mada se i njegov način promenio.

— Najzad smo te ukebali, skotino.
Hermit je i dalje u crnoj fotelji; vodnjikave oči, svaki put sve neviniji izgled, svaki put sve nemilosrdniji. Spušta čašu sa ostatkom viskija na čupavi tepih. Odmahuje ostalima da stanu iza naslona.

— Skratili bismo te za kožicu da to već nisu uradili pametniji od nas.

Mik pokušava da uzmuti vodu tako da izgleda duboka.

— Kakvim si to gadostima napunio glavu?
— Umukni, jeguljo, odgovara mu Hermit.

Smrt u Miku ne izaziva strah, jer je svaki čovek zaslužio s manje ili više muke; ali njene oči! Da, pre dvadeset godina Julijana je bila balavica. Najbolje na njoj bile su oči. Zelene, sasvim zelene. Veoma nevine dok je bila u nevinom dobu. I veoma poročne u onom drugom. Sada je ona Imperatorka, kraljica kriminala pred kojom će morati ovako bez pantalona, tek skinut s kurve.

— Juče sam napunio četrdeset osmu, viknuo je ljutito i očajno.

Luda je digao nogu i pokazao mu pendžetiranu cipelu.

Dugo je vremena prošlo otkad je nije video, ali ga je njen glas još uvek obarao s nogu.

— Kako je, Mik? Veća si kukavica nego što izgledaš.

Imperatorka je držala njegove posuvraćene pantalone kao da pridržava nekog pijanog muškarca kome će se obratiti sa nežnošću.

— Da li stvarno izgledam kao kukavica?

— Ne, Imperatorka je pretresala džepove njegovih pantalona, — ne, izgledaš prilično smelo, naročito ovde i bez pantalona. Ovo ti je verenica?

Hteo je da prede rukom preko lica, da zagladi kosu, ali su ga Hermit i Luda čvrsto držali. A sad? Stajali su nemi i ukočeni.

— U stvari, zašto bih te lagao. To mi nije verenica nego žena.

— Ti i ja, Mik, ti i ja smo nekad bili par.

— Dao bih ne znam šta da sve opet ovde počne. Hoću reći: da sam razveden i da moja žena bez historije prihvati tu mogućnost.

— Ako misliš da sam budala, onda si stvarno pošandrciao.

— Ko još danas hoće da doživi bajku, reče Mik — s pameću ne sme da se ophodi bojažljivo.

Imperatorka je nosila krunu moći koju je sama napravila. Krunu od rastočenih bubrega, slomljenih ruku, od batina napuklih ramena.

— Lažeš, Mik; lažeš kao ulično pseto. Sem toga, klipane, prostačino, ja i veličina, ja i zadovoljstvo, ja i moj Muškarac. Nikada Imperatorka i jedna obična vucibatina, ološ smrdljivog grada.

A stvarno je lagao. Nekada ju je voleo kao nijednog drugog na ovom svetu, a sada je stajala ispred njega kao osušena ljuska ljubavi.

— Da nisi gurao nos tamo gde ti nije mesto i da si sedeo pored svoje ženice, ne bi ti se ovo dogodilo.

— Ali ja nju ne volim, viknuo je Mik a krik mu se vratio u munjevitom stisku mišica. — Ne zanima me nijedna žena koja nema ljubavnika, muža, ispovednika, cara, Boga kome već pripada. Ne zanima me nijedna žena ukoliko,

dok vodim ljubav s njom ne kaljam čast drugog muškarca. Ne zanima me nijedna žena ukoliko je moja ljubav ne oslobađa. Neću voliti nijednu zauvek, nego samo da bih je učinio ženom!

— Prljavi Mik pred Imperatorkom, smejala se. — I šta ću još da vidim, a?! Onog starog Mika u panama odelu, onog koji je učio za bankara i udvarao mi se pred vratima Nove pekare. Vežite mu ruke i dobro ga držite.

Mik je mislio, čak je bio siguran da se nalazi usred neke divne besmislice. Imperatorka je otvorila vrata površno zaklonjena japanskom hartijom i iz njih je pokuljao mrak. Kao da mu je kazala: jedina tvoja šansa je da se izgubiš u noći. U mračnoj noći. U savršenom mraku. Razumeš li me? Opet je viknuo mada je to bilo suvišno jer su svi čekali i čekali.

— A ko te je ljubio u pozajmljenim kolima, ko te je milovao, ko ti je zverskim pokretima pocepao bluzu, ko je izmislio tvoje drugo lice Imperatorke, ko je umirao od želje da te dodirne?

Vikao je uzalud. Iz mraka otvorenih vrata izašao je mladi čovek u panama odelu.

Mik se sledio od užasa jer je u njemu prepoznao sebe, onog mladog Mika koji je po nagovo-

lopovi nebojša ćosić

Napolju je bio pun mesec. Bila je noć, ali, bilo je svetlo i na nebu isto ono dnevno sunce samo malko ubledelo.

U sobi su sedeli žena i čovek. On je bio zagledan u paučinu koja je ukrašavala rešetke praznog kaveza, ona je plela. Ispunjena zdravim kuhinjskim mirisom soba je ipak odisala tugom. Izvesnom merom čamotinje koju je čovek pokušao ublažiti paljenjem ukrasnih sveća u času kad je žena spustila na sto lonac iz kog se pušilo. Njihova svetlost na trenutak učini jasnijim zlatne očnjake u ženinih ustima. Za vreme obeda vladala je ćutnja, samo zvuci iz prisnog susreta pribora sa porculanskim posudom.

Za to vreme u kući pored njihove dvojica lopova su se razbaškarija u dnevnoj sobi domaćina. Njihova pomoćnica se šetkala između sobe, kupatila i kuhinje. Zatim se brčkala sa crnomanjastim lopovom u kadi punoj pene. Posle su ispraznili sve bočice mirisa koje su zatekli u ormarčiću iznad lavaboa. Mirisi su im malo zamutili svest i oni su se predano prepustili ljubavi na pločicama kupatila. Onda su se ponovo vratili u kadu, zadihani i zadovoljni, i tamo zaspali.

Osetivši usamljenost drugi se lopov upoznao sa domaćinovim bifeom.

Blistavih zenica, sricao je slova sa etiketa: rum, konjak, votka, kajsija, kalvados. Posebno mu se dopala etiketa na kojoj je bio nacrtan vitež. Vitez je u desnoj ruci držao pehar u koji je kapao crveni groždani sok.

Iz te je boce lopov najpre potegao i pošto je zadovoljno cmoknuo okrenuo se sadržaju ostalih. Kod kajsije ga je začudila jačina tečnosti te je načinivši kiselo lice jednu čašu prosuo na sto i razlivenoj sadržini prineo plamen šibice. Plamen se razlio mušemom. On je lopovu izmamio osmeħ. Promrmljao je očigledno zadovoljan kvalitetom i sa novim elanom se vratio bifeu. U velikoj je časi pažljivo odmeravajući količine tečnosti iz svake boce napravio koktel kome je dodao dve ljute paprike, sirće, so, nešto vode. Paprike su kao kakve akvarijumske ribe spokojno zalebdele u koktelu.

U radiju je psihijatar govorio o poremećajima spavanja. Povremeno su njegova tumačenja prekidala melodije lakih pesama.

ru porodice učio za bankara da bi onako šarmantan i lep, proneverio očeve pare.

— Kakvo je to lasersko glupiranje?
— Nikakvo glupiranje, to si stvarno ti, rekla je Imperatorka, — takav si nekad bio, zalizan i u panama odelu.

— Jednom sam imao strašnu mōru, sanjao sam da sam bio tri osobe.

— Ovo nije san, budan si više nego ikad.

Iz nepostojećih flaša penušao je šampanjac, sa nepostojećeg radija svirao je tango. Nekako se povratio i upitao:

— Ovaj mladić treba da me ubije?

— Ne, Nik, smrt će još čekati na tebe. A sada se gledaj, tako si hodao dok polako nisi počeo da se pretvaraš u olupinu.

Mladić mu se približavao prateći melodiju tanga. Šampanjac i tango, to ide. Gospode, to je stvarno on, Mik Cimerman, nesudeni bankar, njegovo lice na kojem je kao mladić uzaludno opipavao surovost, mušku jabučicu koja šeta niz grlo. Uspeo je da ga pljune.

— Zašto pljučeš na svoje uspomene, Mik?

— Ali to je kao da zavodim samog sebe, zavapio je.

Iako je obožavao tango, čak ni on nije uspeo da ublaži njegov očaj. Naprotiv. Tango je umrsio misli koje su se ticale onoga od čega treba da pobegne. Bio je vezan i beskrajno ojađen.

— Dubretaro, šta si to smislila?

Ali već je bio okrenut leđima, u pozi koja bi teško mogla da se nazove muževnom, sa nekom radošću da je ono lepo mlado lice nekad bilo njegovo.

I pored svog kvaliteta koktel nije postigao cilj — nije odagnao iz lopova osećaj usamljenosti te je odlučio da potraži svoje saradnike.

Međutim, to je traženje vrlo potrajalo pošto se kao poslednje prostorije setio kupatila. Potragu kroz prostorije domaćinovog stana produžavalo je i teturanje, ponegde pravo saplitanje nastalo delom kao posledica uzimanja koktela, ali više, zbog mraka u krivudavim hodnicima, odajama, do kojih čak ni mesečina prisutna te noći i u najskrivnijim jazbinama grada nije mogla da dopre.

Kad je pogledao svoje drugove, njihova blažena lica, prvo što je uradio bilo je da odvrne slavinu i sa iščekivanjem gleda kako im voda stiže do brada, preliva na usta i nos.

Čim se zagrcnuo, crnomanjasti je iskočio iz kade, zgrabio sapun i gađao druga naslonjenog na lavabo. Ovaj je, pak, oduševljen tim postupkom, uz vrisku, podražavanje konjskog njištanja, istrčao iz kupatila da bi im sa one strane vrata poručio kako ih želi oboje videti u dnevnoj sobi.

— Katarina gladan sam. Kao? Kao? — rekao je. Katarina je ozbiljno shvatila poruku i požurila iz kade. Ipak, život je pun čarolija. Ona i crnomanjasti su našli vremena da se opet spuste na pločice i tu ostanu neko vreme.

Kad se ogrnula haljinom, Katarina je vredno, kao dobra vila, zalebdele kroz kuhinju i sobu pripremajući obrok.

Ema se te noći u dogovoru sa majkom iskrala kroz prozor svoje kuće. Majka joj je za sreću ušla u rub lake haljine glavicu luka da je štiti od ljudske zavisti. Od te noći Ema je sa svojim draganom bila samo gost u svom domu.

Život u srebrnoj noći, malko ubledelog sunca, zaista je pun čarolija.

Crnomanjasti nije mogao da se načudi detaljima koji su stizali za sto. Kečap, kavijar, sonitama u maslinovom ulju, prah u boci gde piše viriklama, jagnjeća sarma, ruska salata, mozak, tarator, pašeta od šljukinih jezika, u najfiniji prah samleveni jelenji rogovi prelive-ni smokvinim sokom, tube paradajza od lihtcrvene do tamnozeleno, karmin boje, grčki kupus na čudesan način, frensprit sa bade-mom. I sve je to na sto iznela njihova vila.

Pošto su završili sa jelom, crnomanjasti predloži da krenu na posao. Rekao je da je premerio širinu vrata i da je ona dovoljna, da treba zasuci rukave i početi sa iznošenjem stvari.

Katarina je rekla da će biti zadovoljna onim što može poneti na sebi. Ponovo je izašla iz sobe a kad se vratila blještavost njenog tela sasvim je potisnula mlazeve mesečine. Katarina je sijala kao sunce u zenitu.

Drugi je lopov bio manje pripravan za pokret. Ispijao je svoj koktel i sa vidnim zanimanjem, staklastog pogleda, zurio u jednu prelepu lustersku čipku. Svojom nepokretnošću odudarao je i od nameštaja. Ipak u toj divnoj noći, on je bio glava. Oba saradnika su čekala njegovu reč. A ona je, u tišini zlatnoj od Katarininog tela za oboje bila šok.

— Ništa mi, Jevreme, nećemo odavde izneti. Ni ti, ni ja. A ni ti, Kati.

U novoj tišini čulo se samo jedno ali, koje je promucala Katarina.

— Nema, ali. Učini ono što treba da učiniš.

Katarina je morala da poslušaju glavu noći. Odlazujući predmet za predmetom počela je da gubi svoju zlatnu blještavost.

Crnomanjasti je pokušao da izrazi zapanjenost. Medutim, utisak koje su izazvale reči dugogodišnjeg saradnika bio je takav da je on postao nesposoban za govor. Kolačio je oči, postao ljubičast u licu, krivio usta: sav bezglaslan. Nove reči su ga sasvim dotukle i on se na stolici smanjio do veličine odojčeta.

— Nosimo samo ono što smo uneli u nas, — rekao je lopov otpivši novi gutljaj svoje mešavine, — jer mi smo slobodni ljudi. — Stvari guše osećaj za slobodu, zar ne, Kati?

— Da, — prošaputala je Katarina.

Ponovo samo u haljini. Sa osmehom. Kao da je shvatila koliko je lakša bez onolike blještavosti.

Pogledala je prema stolici. Trebalo je povratiti Jevrema iz bespomoćnosti. Na sreću, nije bilo prvi put da pada u sličnu depresiju. Katarina je dobro znala postupak za njegovu vraćanje u normalno stanje. Uzela je Jevrema u krilo i gurnula mu dojk u usta. Ovaj se opirao, trzao glavom, ali je Katarina bila uporna. Neumljivo, rumena bradavica je razmicala usne i on se priklonio utehi. Pod dejstvom soka iz dojke ubrzo se vratio u normalno stanje i s lakoćom, jednim pogledom prežalio stvari kojima je bio okružen. Kad mu se vratila i moć govora, čak im je i dodao: — Stvari vi ste obično ništavilo.

Pred zoru njih se troje našlo na ulici. Raspoređeno i neobavezno hodali su jutarnjom pozornicom. Kao i svi zaljubljeni crnomanjasti je iz okolnih bašta brao cveće svojoj dragani. Psi nisu lajali jer su lopova dobro poznavali. Katarininom omiljeno cveće bile su orhideje te joj je on darivao saksiju za saksijom. Jedva je stizala da porazbija glinene omotače oko cveća. Sa stabiljka je otrešala zemlju i oslobodeno cveće slagala u nedra. Ubrzo se u njima skrasio čitav buket i činilo se da Katarina ima neprivodno velike grudi.

Ispred jedne pekare zatekli su devojk koju je čekala da se pekara otvori. Obojka lopova su joj se učtivo poklonila dotaknuvši kolonom trotoar — skinuvši cilindre. Katarina je upita za ime. Devojka je rekla da se zove Ema. Pohvalila se da je upravo u protekloj noći postala žena. Prozor je bio otvoren i nama je bilo lepo, rekla je.

U znak poštovanja prema njenom novom statusu Katarina joj je poklonila pola svog buketa. Jevrem je zavrteo glavom. Život je pun iznenadenja, rekao je.

Da ipak ne bi izneverio svoj korektan odnos prema pozivu, nabavio je dve kokoške čije je usplahireno kokodakanje usled naglog odvajanja od tla, ipak, nekako bilo prigušeno u Katarininim nedrima, u preostalom delu buketa. Doduše, kad su ih tamo smestili trebalo je smirivati Katarinu koju je obuzelo neobuzdano podriskivanje prekidano kikitanjem.

— Golicaju me, svojim kandžama, golicaju, male vragolanke, — ponavljala je.

I nije prestajala da se kikoče zbnjujući time kako svoje saputnike koji su, stideći se, izmakli napred natukavši cilindre na oči, tako i retke jutarnje prolaznike koji bi svoju užurbanošću načas zaboravljali, začuđeni. Tako rano a već nasmejana. Pijana. Luda, mislili su, uz to nepristojno velikih zuba i grudi.

Katarinina rečenica o vragolankama učinila je da crnomanjasti kad su ulazili u brvnaru udari glavom u dovratnik.

— Želiš li ti Kati da i mi napravimo dve takve vragolanke. Naravno, samo bez perja i kandži?

— Želim, Jevreme. Žarko želim, već odavno, — rekla je Katarina, — samo, stvarno šta ako budu imale perje i kandže?

— Ako budu imale? — Jevrem se počeoš po glavi, — pa šta? Nije važno. Važnije od toga jeste da budu naše. Uostalom perje je lepo i korisno, zar ne, štiti od zime, a kandže su pogodno oružje za odbranu. Zar ne?

— Da. Važno je da ih mi napravimo a ne neko drugi kao ove dve, — složila se Katarina vadeći iz nedara kokoške umrtvljene mirisom orhideja.

Pre nego što su legli u postelju Jevrem ih ubaci u frižider.

Prošao je dan i došla je nova noć.

Lopov, glava, išunjavao se iz kreveta i pozvao svoje saradnike na posao. Ali, ovima se nije ustajalo.

Ijubavnik ledi alkaforade aleksandar prokopiev

Trošnost starih merača vremena treperi zovom neophodne reči /kroz bezbojnost odmaklih iščekivanja, vazdušastu koprenu koja nam zamagljuje pogled dok posmatramo vreme/.

Možda su ovako retki, čudnovati predmeti pratili našeg malo daljeg pretka, patricija, dok se pogledom uprtim ka morskome beskraju, iznova i iznova vraćao sa svojih putešestvija ka obećanoj, nikad pronađenoj zemlji.

U predvečerja, kada predmeti progovaraju u salonu blještavog svila, osluškujem ljubavne poruke dalekih svetova, raspoznavajući tek poneki slog:

Pred proždrljivim grlima ambicioznih majki, pred ravnodušnošću onih koje su bile izabranice našeg naivnog srca, kako sačuvati barem otisak sna iz grozničavih, bludnih noći?

Ali, ako se prohuja životom kao duh — zar se treba odreći mogućnosti dodira?

Neobjašnjivi nestanak našeg pretka, patricija, koji je na svom poslednjem putovanju odlučio da potopi svoj brod zajedno sa celim misterioznim plenom i da se nastani na nekom, za nas bezimenom, za njega jedinstvenom ostrvu — predskazuje da su nastajanja daleko od banalnih objašnjenja o neminovnosti kraja. Zašto to ne bi bili namerni proboji u četvrtu dimenziju, za koji važi samo zakon srodnosti?

Sa žedu prosvetljenog bezumnika da bar jedno od mojih pisama pronađe takav procep i da, u smiraj dana, dosegne do sobe sa starim vodenim satom i čoveka koji, zavaljen u fotelju kao u postelju od gnjilog lišća, zamagljenim pogledom osluškuje strujanje tišine, otvaram dnevnik sa koricama uredno uvučanim u kožnu futrolu. Kasno je popodne jednog pokislog fauna, iako sa priličnom dozom opuštenosti usled redovnog konzumiranja gorkih ekstrakata submedicne, bolje reći sa lakom nemarnošću prema atmosferskim čudima, što Seherzadinom oblikovanju priča pridodaje gotovo neprimetnu, ali važnu notu ličnog doživljaja. Suštanje stranica dopire iznutra, praćeno otegnutim »a« koje se, posle tvrdog suglasnika razleva u trepetne larve — kroz neukročene lavirinte naših tela, spojenih u krhki totem sa dva prebrza srca. . .

Kako zamišljam knjigu o Njoj? Svakako ne kao jednu od preciznih ispovesti iz puritanske biblioteke Svetog Reda. Ona mnogo više pristaje onim drevnim apokrifima koje je nervozna ruka dugaških koštunjavih prstiju u plimama podsvesnog nanela na žute listove. Ti komadići hartije, načeti vlagom i suncem, nalegli su na njegaova ispružena kolena, i umočivši pero u mastion, on gleda, iza ogolele peščane obale, njeno zlatasto telo, u žednom spolu sa razbudenim stoprstima vode. Pregršt peska

Njihove od ljubavi i naklonosti užarene oči, čaršavi mokri od suza i znoja dadoše mu na branje da će te noći morati sam da radi.

— Izvini Džo, pravimo vragolanke. Ne možemo večeras.

— Ni sutra, — dobaci Jevrem.

— Ne računaj na nas ovu nedelju, — dodala je Katarina.

Te noći Džo je sam krenuo na posao. Koračajući ulicama protkanim neonskom svetlošću, mesečinom nije mnogo razmišljao o poslu. Mislio je da bi bilo dobro kad bi ponovo sreo devojk koja se prethodne zore predstavila kao Ema, pa da klekne pred nju, kao i tada, i skine cilindar. Cele te noći nije svratio ni u jedan stan. Samo je šetao. I u zoru stao pred pekaru da čeka Emu. Ali, umesto nje zora je donela nekakve starce i pogrbljenu devojk.

Pošto Ema nije dolazila, pekara je bila puna sveta, prestao je da misli na nju, na klečanje. Opipavši cilindar odlučio je da obrađuje svoje saradnike u postelji.

U zajedničko stanište se vratio noseći preko ramena ulični stub sa ugašenom neonskom svetiljkom.

kraj njegovih nogu samo će za tren potamneti pod nestašnom kapi tinte koju bežići od pera odmah upijaju nezasiće peščane usne.

Otkrivam njegove rečenice u neprestanom sukobu nežnosti i surovosti: »Neka lebdi nad ogromnim nerazmrsvim spletom ljubavi! Ni moćni Okean ne može da ukroti njenu vatru, vatru koja tako slatko peče. . .«

Oseća da je za njega poreklo strasti božanske, nedostupna tajna kratkovečnej misli čovekovo. Ali, zapisano je, da na njegovom jedinom portretu, kao arhangel Mihajlo, iz kasnog dečastva /prema nekima od ruke anonimnog esnafskog majstora, prema Huardu dablju Braunu od veličanstvenog Justinijanusa Hermeticusa*/ iz očiju izbija onaj podzemni, mračni ali obsesivni zanos. Isti onaj zanos velikog traagača za nemogućim, za koga će ledi Alkaforada, vladarka belog ostrva, biti konačni pronađen raison d'être.

Predpostavljam, pisao je: »Oduvek sam bio svestan da je iluzoran pokušaj povratka u stanje plemenitog divljaka. Upravo otuda, moja čežnja za istancanim, delikatnim saznavanjem, pomoću koga bih mogao da prepoznam i oslobodim svoje najskrivene nagone. Marsijanska napetost i tamna razlivenost velikih voda, spoj mojih elemenata, gonio me na duge plovidbe u nepoznato. Čak i ravnomerno pulsiranje ushićujućeg plavetnila podsticao je taj moj nemoćni nespokoj. . . a sada? Još uvek u toplini peska osećam sopstvenu poroznost, dok nadamnom, kroz nebo boje rđe zaškripi razdraženi krik galeba. Ali, evo Nje, izranja iz beline svog poseda i bleđa, kao priroda koja je opkružuje, prelazi u nešto moćnije, nedokučivije od običnog trajanja. . .«

Prema 1313. strani »Istorije Tajni« Nićifora Pravdoljubivog, sazdanog u memljivoj tamnici uporedio sa njegovom čuvenom »Istorijom presvetlog carstva« u 101 knjizi, patricij napušta Grad u godini poslednjeg hodočašća 17. oktobra, tri dana pre početka procesije. Ukućanima je rekao kako ide u uobičajenu posetu T., da kupi jemenski tamjan, cimet, aloj i druge mirise što u ovo istočno pristanište pristižu sa bogatim azijskim karavanima. U T., u dženovljskoj koloniji, živeo je prijatelj Antonio, sa kim je, na terasi koja se naginjala prema morskim talasima vodio duge prijatne diskusije o pročitanim pasusima Fotijeve »Biblioteke«, o govorima Nikifora Vasilakisa, »Hronografiji« Mihajla Psela. Dok su vazduhom treptale reči još žarke od uzbuđenja koje je zaneseo patricij darivao svom dragom prijatelju, podno nogu, zaplitala su im se dva crnooka gemulsa, muškarčić od šest, devojčica od četiri godine, rode na u braku Antonija sa Vizantijkom Marijom.